

Ekonomiye Dair Öne Çıkan Düzenlemeler (26 Mayıs-1 Haziran 2022)¹

- 1. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK) politika faiz oranını değiştirmedir.** Merkez Bankası, Mayıs ayı PPK toplantısında politika faizi olan 1 hafta vadeli repo faizini piyasa beklentilerine paralel olarak yüzde 14 seviyesinde sabit bıraktı. Banka faizi değiştirmeme nedenlerini; alınan tedbirler, küresel barış ortamının yeniden tesis edilmesi ve enflasyonda baz etkilerinin de ortadan kalkmasıyla dezenflasyonist sürecin başlayacağını öngörmesi olarak belirtti. Gerekçeli metinde ayrıca, değerlendirme süreçleri tamamlanan teminat ve likidite politika adımlarının devreye alınacağı belirtildi.²
- 2. TCMB, Finansal İstikrar Raporu'nu yayınladı.** Merkez Bankasının internet sayfasında yayınlanan raporda, bankaların kısa ve uzun vadeli likidite göstergelerindeki olumlu görünüm devam ederken, sektörün likidite risklerini yönetebilecek güçlü tamponlara sahip olduğu vurgulandı ve bankacılık sektörünün taşıdığı yabancı para (YP) pozisyon fazlasının kur şoklarına karşı koruma sağlamaya devam ettiği belirtildi. Ayrıca, 2022 itibarıyla hızlanan kredi büyümesinde TL firma kredisi kullandırmalarının etkili olduğuna işaret edilerek, bireysel kredi büyümesinin, geçen yıl devreye alınan makroihtiyati uygulamalar ve artan faiz oranları ile firma kredilerine kıyasla daha ılımlı seyir izlediği ifade edildi. Reel sektöre ilişkin ise, sektörün finansal yükümlülüklerinin finansal varlıklara oranındaki ılımlı seyir korunurken, firmaların likidite, karlılık ve borç ödeme göstergelerindeki iyileşme eğiliminin güçlenerek devam ettiği belirtildi.³
- 3. Kur Korumalı Mevduatla (KKM) ilgili beklenen yeni istisna düzenlemesi yürürlüğe girdi.** Düzenleme 28 Mayıs 2022 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 7407 sayılı "Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 12'nci maddesi ile yapıldı. Bu istisna, 31 Aralık 2021 tarihli bilançolarda yer almadığı için eski düzenlemeye göre istisnalardan yararlanamayan dövizlerden, 31 Mart 2022 tarihi itibarıyla kayıtlarda mevcut olanlarının KKM'ye dönüştürülmesi halinde istisnaların biri hariç tümünden yararlanılmasına imkân veriyor. Diğer bir ifadeyle, kurumların 31 Mart 2022 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paraların 2022 yılı sonuna kadar en az 3 ay vadeli KKM hesaplarına dönüştürülmesi halinde, dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilecek faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar (destek ödemeleri dâhil) kurumlar vergisinden müstesna olacak. Ancak, dövizlerin TL'ye çevrildiği tarihte dönüşümden doğan kur farkı gelirleri istisna kapsamında yer almıyor.⁴

¹ Bu bülten TEPAV tarafından hazırlanmakta ve iş dünyasının yakından takip ettiği vergi, istihdam, devlet destekleri, ticaret ya da finansal alanlardaki öne çıkan yasal düzenlemeleri esas almaktadır.

² TCMB, Faiz Oranlarına İlişkin Basın Duyurusu. (26 Mayıs 2022). Erişim adresi

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/duyurular/basin/2022/duy2022-26>

³ TCMB, Finansal İstikrar Raporu – Mayıs 2022, 27 Mayıs 2022 Cuma günü yayınlandı. (27.05.2022). Erişim adresi:

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/yayinlar/raporlar/finansal+istikrar+raporu/2022/sayi+34>

⁴ 7407 Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmi Gazete, Sayı: 31849. (28 Mayıs 2022). Erişim adresi:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220528-1.htm>

- 4. Teşvik belgesi kapsamındaki bazı yatırımlara yönelik KDV istisnasının ayrıntıları belli oldu.** Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nca hazırlanan "Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Tebliğle 15 Nisan 2022'de yayımlanan 7394 sayılı Kanun ile 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun ilgili maddelerinde yapılan düzenlemeler hakkında açıklama yapılmasının yanı sıra imalat sanayi ve turizm alanlarında yatırım teşvik belgesine sahip mükelleflerin inşaat işleri ile Türkiye'deki Ar-Ge faaliyetleriyle elektrik motorlu taşıt araçları geliştirilmesine yönelik mühendislik hizmetlerine yönelik katma değer vergisi (KDV) istisnalarının detayları belirlendi.⁵
- 5. Ar-Ge merkezi personeline gelir vergisi stopaj teşvikinin detayları belli oldu.** Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanan "5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Genel Tebliği" Resmi Gazete'de yayımlandı. Tebliğde, Ar-Ge ve tasarım merkezleri ile teknoloji geliştirme bölgeleri dışında çalışılan sürelerin, gelir vergisi teşviki kapsamına alınması yönünde yapılan düzenlemelere yönelik ayrıntılı açıklama ve örneklere yer verildi. Ar-Ge ve tasarım merkezleri ile teknoloji geliştirme bölgelerinde çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin merkez veya bölge içinde çalıştıkları süre kadar dışarıda geçirdikleri süreler için teşvikten faydalanılabilecek. Ar-Ge ve tasarım merkezleri ile teknoloji geliştirme bölgelerinde çalışan personelin yarısının merkez/bölge içinde, yarısının merkez/bölge dışında çalışması durumunda tüm personelin ücretleri teşvik kapsamında olacak. Tebliğ, 12 Ekim 2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 27 Mayıs 2022 tarihinde yürürlüğe girdi.⁶
- 6. Şeker ithalatına tarife kontenjanı getirildi; 400 bin ton şeker ithalatında gümrük vergisi alınmayacak.** Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre, 400 bin ton kamış veya şeker pancarı ithalatında gümrük vergisi ve varsa ek mali yükümlülükler sıfır olarak uygulanacak. Karar kapsamında düzenlenen ithal lisansları 15 Ekim 2022 tarihine kadar geçerli olacak. Karar çerçevesinde tespit edilen tarife kontenjanının dağıtım yöntemi ile başvuru ve kullanım usul ve esasları Ticaret Bakanlığı'nca yayımlanacak tebliğle belirlenecek.^{7,8}
- 7. Taşınır-taşınmaz alım-satım sitelerine, mal ve hizmetlerin alım-satımı ve kiralanmasına yönelik bilgileri Gelir İdaresi Başkanlığı'na (GİB) sürekli bildirme zorunluluğu getirildi.** Resmi Gazete'de yayımlanan vergi usul kanunu genel tebliğine göre, taşınır ve taşınmazlar ile mal ve hizmetlerin alınması, satılması veya kiralanmasına yönelik olarak verilen ilanların yayımlanmasına aracılık eden aracı hizmet sağlayıcıları, sosyal ağ sağlayıcıları ile yer sağlayıcılar takvim yılının birer aylık süreleri içinde gerçekleştirdikleri söz konusu işlemlere ilişkin olarak GİB'e bildirimde bulunacak.⁹

⁵ Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 42), Resmi Gazete, Sayı: 31849. (28 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220528-8.htm>

⁶ 5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Genel Tebliği (Seri No: 9), Resmi Gazete, Sayı: 31848. (27 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220527-2.htm>

⁷ Şeker İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5615), Resmi Gazete, Sayı: 31848. (27 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220527-9.pdf>

⁸ Şeker İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Tebliğ, Resmi Gazete, Sayı: 31848. (27 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220527-11.htm>

⁹ Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı)'ndan: Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 538), Resmi Gazete, Sayı: 31852. (31 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220531-7.htm>

- 8. Gıda ve Tarımsal Ürün Komitesi'nin toplantısı gerçekleşti.** Toplantıya ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığında yapılan yazılı açıklamada, Merkez Bankasının Erken Uyarı Sistemi ışığında gıda fiyatları gelişmeleri hakkında bilgi verildiği ve yurt dışındaki hububat üretimi ve ticareti kapsamındaki gelişmelerle birlikte ülkemizdeki gelişmeler değerlendirildiği belirtilmiştir. Komite, bu yıl ülkemizde olumlu iklim koşullarının da etkisiyle geçtiğimiz yıla oranla bitkisel üretimde artış sağlanacağını, devir stokları da dikkate alındığında önümüzdeki bir yıllık süreçte iç tüketimin üzerinde bir hububat üretiminin beklendiğini değerlendirmektedir. Bu durumun gıda fiyatlarındaki enflasyonun azalmasına yönelik olumlu etki göstereceği ve arz güvenliğindeki sürdürülebilirliği teminen, ekilmeyen tarım arazilerinin de tarımsal amaçlı kullanımına ilişkin çalışmaların önceliklendirilerek ilerletilmesine karar verilmiştir.¹⁰
- 9. Alkollü içecekler ve sigarada maktu ÖTV tutarı arttı.** Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararıyla maktu özel tüketim vergisi (ÖTV) tutarları, alkollü içkilerde yüzde 25, sigara ve tütün ürünlerinde yüzde 10 artırıldı. Asgari maktu vergi tutarı malttan üretilen biralarda 3,5277 liradan 4,4096 liraya, taze üzüm şarabında 17,3457 liradan 21,6821 liraya, köpüklü şaraplarda 117,1916'dan 146,4895 liraya, vermut ve diğer taze üzüm şaraplarında 176,8713 liradan 221,0891 liraya yükseltildi. Söz konusu oranlar alkol derecesi hacim itibarıyla yüzde 18 veya daha az olanlarda 140,4559 liradan 175,5698 liraya, yüzde 22 ve fazla olanlarda 481,9875 liradan 602,4843 liraya çıkarıldı. Tütün içeren veya tütün yerine geçen maddelerden yapılmış sigaralar, mamul tütün ve mamul tütün yerine geçen maddeler ile enfiye ve çiğnemeye mahsus tütünlerde asgari maktu vergi tutarı 0,7197 liradan, 0,7916 liraya, maktu vergi tutarı ise 0,7150 liradan 0,7865 liraya güncellendi.¹¹
- 10. KOBİ'lere yönelik ticari alacak sigortası sunulmasını içeren devlet destekli sistemin işleyişine ilişkin tebliğde düzenlemeler yapıldı.** Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun (SEDDK) Resmi Gazete'nin 27 Mayıs 2022 tarihli sayısında yayımlanan ve ilgili tebliğde düzenlemeler yapan tebliğiyle, devlet destekli ticari alacak sigortası şartları arasında yer alan KOBİ'lerin sağlaması gereken ciro şartı 125 milyon TL'den 250 milyon TL'ye çıkarıldı. Düzenlemeyle, kapsam dahilindeki KOBİ'lerin, satış vadesinin sözleşme veya fatura üzerinde belirtildiği satışları da alacak sigortasıyla teminat sağlanacak satışlar arasına eklendi. Yeni düzenlemeye göre, sigorta prim hesabında ilgili KOBİ'nin son mali yıldaki vadeli satışlarından elde ettiği cirosunun tamamına yönelik beyanı esas alınacak. Prim tutarının ödenmesinde taksit sayısı da 3'ten 5'e çıkarıldı.¹²
- 11. Ticaret Bakanlığı, onaylanmış kişi statüsünde düzenlemeye giderek bazı maddeleri güncelledi, uygulaması bulunmayanları yürürlükten kaldırdı.** Ticaret Bakanlığının "Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin Gümrük Genel Tebliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliği" Resmi Gazete'de yayımlandı. Değişikle, gümrük idarelerince talep edilen bilgi ve belgelerin ibraz edilememesine ilişkin

¹⁰ T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi Toplantısına İlişkin Basın Açıklaması. (29 Mayıs 2022). Erişim adresi:

<https://twitter.com/HMBakanligi/status/1530955920150351872/photo/1>

¹¹ 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun Eki (III) Sayılı Listenin (A) ve (B) Cetvellerinde Yer Alan Bazı Mallara Uygulanan Asgari Maktu ve Maktu Vergi Tutarlarının Yeniden Belirlenmesi ile Anılan Kanunun 12 nci Maddesinin (3) Numaralı Fıkrası Hükmünün Bazı Mallarda 2022 Yılı Temmuz-Aralık Dönemi İçin Uygulanmaması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5614), Resmi Gazete, Sayı: 31848. (27 Mayıs 2022). Erişim adresi:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220527-9.pdf>

¹² Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Yönelik Devlet Destekli Ticari Alacak Sigortası Tarife ve Talimat Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ, Resmi Gazete, Sayı: 31848. (27 Mayıs 2022). Erişim adresi:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220527-3.htm>

tepav

uygulanacak yaptırımlar statü belgesi sahibi firmalar dışındakilerle uyumlu hale getirildi. İlgililer hakkında açılmış bir dava bulunması halinde kolaylaştırmanın tüm rejim kodları için istisnasız askıya alınmasına yönelik düzenleme yapılarak uygulama farklılıkları ortadan kaldırıldı. Beyanın kontrol türüne ilişkin kolaylaştırılmaldan yararlanan kişiler hakkında açılan davaların firmanın ekonomik faaliyetine mukayese edildiğinde önemsiz kaldığı durumları sonuçlandırmak adına Gümrükler Genel Müdürlüğüne yetki verildi. Öte yandan, kolaylaştırmaldan yararlananların mevcut haklarının korunması amacıyla, "belge geçerlilik süresinin sonuna kadar bir yıl içinde ortalama en az yüz işçi istihdam ediyor olma" koşulunun aranmamasına ilişkin düzenlemeye gidildi.¹³

12. Basit usulde tespit edilen kazançlarda gelir vergisi istisnasına açıklık getirildi. Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB), 2021 yılında 7338 sayılı yasayla getirilen basit usulde tespit olunan kazançlarda gelir vergisi istisnası uygulamasına açıklık getirdi. Resmi Gazete'nin 26 Mayıs 2022 tarihli sayısında yayımlanan gelir vergisi tebliğine göre, kendi işinde bilfiil çalışan veya bulunan; kira tutarı 2021 takvim yılı için büyükşehir belediye sınırları içinde kalan yerler için 12,000 TL, diğer yerler için 7,600 TL, 2022 takvim yılı için büyükşehir belediye sınırları içinde kalan yerler için 16,000 TL, diğer yerler için 10,000 TL'yi aşmayan küçük esnaf ve sanatkarlar gelir vergisi istisnası kapsamında bulunuyor. Basit usule tabi mükelleflerin, aynı faaliyetlerini internet ve benzeri elektronik ortamlarda da sürdürmesi basit usulün şartlarını ihlal sayılmayacak. Ancak mükelleflerin bu faaliyetinin dışında, internetten ve benzeri elektronik ortamlardan da başka bir faaliyette bulunması halinde basit usulden yararlanması mümkün olamayacak. Ayrıca, basit usule tabi mükelleflerin, sahibi veya işleticisi sıfatıyla birden fazla motorlu araçla veya birden fazla işyerinde ticari faaliyette bulunmaları, istisnadan yararlanmada "kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak" şartının ihlali sayılacağından uygulamadan yararlanamayacak.¹⁴

13. İcra ve İflas Kanunu uyarınca borçluya satış yetkisi verilmesine dair yönetmelik yayımlandı. İcra ve İflas Kanunu uyarınca haczedilen malın borçlu tarafından rızaen satışına ilişkin hususları düzenleyen yönetmelik Resmi Gazete'nin 28 Mayıs 2022 tarihli sayısında yayımlanarak yürürlüğe girdi. Yönetmelik, İcra ve İflas Kanunu'nda yer alan borçluya satış yetkisi verilmesine dair hükmün uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirliyor. Buna göre, borçlu, kıymet takdirinin tebliğinden itibaren 7 gün içinde icra dairesine müracaat ederek malın satışı için kendisine yetki verilmesini talep edebilecek. İcra müdürü, rızaen satış yetkisi verilmesini isteyen borçluya, kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra cebri satış işlemlerini durdurarak haczedilen malın rızaen satışı için bir yetki belgesi düzenleyip tebliğ edecek. Rızaen satış için düzenlenen yetki belgesiyle borçluya 15 günlük süre verilecek. Bu süre, yetki belgesinin borçluya tebliğinden itibaren başlayacak.¹⁵

14. TRT bandrol ücret oranları yeniden belirlendi. Resmi Gazete'de yayımlanan düzenleme ile cep telefonlarında yüzde 10 olan oran yüzde 12'ye, akıllı kol saatlerinde yüzde 8 olan oran yüzde 14'e, bilgisayar ve tablette ise yüzde 2 olan oran yüzde 4'e çıkartıldı. Televizyon, video kameralar ve

¹³ Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin Gümrük Genel Tebliği (Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 7). Resmi Gazete, Sayı: 31851. (30 Mayıs 2022). Erişim adresi:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220530-4.htm>

¹⁴ Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 320), Resmi Gazete, Sayı: 31847. (26 Mayıs 2022)ç Erişim adresi:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220526-4.htm>

¹⁵ İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Borçluya Satış Yetkisi Verilmesine Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, Sayı: 31849. (28 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220528-3.htm>

tepav

radyalarda yüzde 16 olan oran sabit bırakıldı. Diğer cihazlarda ise yüzde 8 olan TRT bandrol payı yüzde 14'e çıkarıldı.¹⁶

15. Doğalgaz fiyatlarına 1 Haziran 2022 itibarıyla zam yapıldı. Konutlarda kullanılan doğalgazın birim fiyatında yüzde 30, elektrik üretimi için kullanılan doğalgazın birim fiyatında yüzde 16,28, sanayide kullanılan doğalgazın birim fiyatında ise yüzde 10,23 artış yapıldı.¹⁷

16. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) Genel Müdürlüğüne Mardin ve Şırnak illerindeki sahalar için petrol arama ruhsatı verildi. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün petrol hakkına müteallik kararları, Resmi Gazete'nin 29 Mayıs 2022 tarihli sayısında yayımlandı. Buna göre, TPAO'ya Mardin ve Şırnak illerinde karadaki 12 bin 62 hektarlık alan için 5 yıl süreyle petrol arama ruhsatı verildi. Ayrıca İndigo Grup Turizm ve Ticaret AŞ'ye Nevşehir'de 30 bin 153 hektarlık saha için 5 yıl süreyle petrol arama ruhsatı verildi.¹⁸

¹⁶ 3093 Sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu Uyarınca Radyo, Televizyon, Video ve Birleşik Cihazlar ile Görsel ve/veya İşitsel Yayınları Alabilen Her Türlü Cihazdan Alınacak Bandrol Ücretlerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 5610). Resmi Gazete, Sayı: 31847. (26 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220526-15.pdf>

¹⁷ BOTAŞ, 2022 Yılı Haziran Ayı Doğal Gaz Toptan Satış Fiyat Tarifesi. (1 Haziran 2022). Erişim adresi: <https://www.botas.gov.tr/Sayfa/2022-yili-haziran-ayi-dogal-gaz-toptan-satis-fiyat-tarifesi/650>

¹⁸ Çeşitli İlanlar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden: Petrol Hakkına Müteallik Karar, Karar Tarihi: 24 Mayıs 2022 , Karar No:7568. Resmi Gazete, Sayı: 31850. (29 Mayıs 2022). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/ilanlar/eskiilanlar/2022/05/20220529-4-3.pdf>